Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (štvrtá komora)

z 19. novembra 2026*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel – Smernica 2009/103/ES – Pôsobnosť – Dopravná nehoda spôsobená poistníkom, ktorý viedol vozidlo pod vplyvom návykovej látky – Regresný nárok uplatnený poisťovateľom proti poistníkovi – Vnútroštátna právna úprava a judikatúra, ktoré neumožňujú súdu znížiť sumu požadovanú poisťovateľom – Charta základných práv Európskej únie – Články 17 a 47 – Zásada ekvivalencie – Nedostatok právomoci Súdneho dvora“

Vo veci C-29/25

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Krajského súdu v Prešove (Slovensko) z 3. decembra 2024 a doručený Súdnemu dvoru 20. januára 2025, ktorý súvisí s konaním:

KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group

proti

O. A.,

SÚDNY DVOR (štvrtá komora),

v zložení: predseda štvrtej komory I. Jarukaitis (spravodajca), sudcovia R. Frendo, N. Jääskinen, M. Condinanzi a A. Kornezov,

generálny advokát: M. Szpunar,

tajomník: V. Di Bucci,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

– slovenská vláda, v zastúpení: E. V. Larišová a A. Lukáčik, splnomocnení zástupcovia,

– Európska komisia, v zastúpení: G. Goddin, R. Lindenthal a A. Manzaneque Valverde, splnomocnení zástupcovia,

* Jazyk konania: slovenčina.

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálneho advokáta, že vec bude prejednaná bez jeho návrhov,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti (Ú. v. EÚ L 263, 2009, s. 11), ako aj smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, 1993, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288) v spojení s článkami 17 a 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a s poukazom na zásadu ekvivalencie.

2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi poisťovňou KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group (ďalej len „Kooperativa“), a poistníkom O. A. vo veci žiadosti o regresnú náhradu sumy uhradenej poškodenému ako obeti dopravnej nehody na základe povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

Právny rámec

Právo Únie

3 Odôvodnenia 1, 2, 20, 49 a 50 smernice 2009/103 stanovujú:

„(1) Smernica Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti [(Ú. v. ES L 103, 1972, s. 1; Mim. vyd. 06/001, s. 10)], druhá smernica Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel [(Ú. v. ES L 8, 1984, s. 17; Mim. vyd. 06/007, s. 3)], tretia smernica Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel [(Ú. v. ES L 129, 1990, s. 33; Mim. vyd. 06/001, s. 249)] a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES zo 16. mája 2000 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel [a o zmene a doplnení smerníc Rady 73/239/EHS a 88/357/EHS] (štvrtá smernica o poistení motorových vozidiel) [(Ú. v. ES L 181, 2000, s. 65; Mim. vyd. 06/003, s. 331)] boli opakovane podstatným spôsobom zmenené a doplnené. V záujme jasnosti a prehľadnosti by sa mali tieto štyri smernice, ako aj smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 72/166/EHS, 84/5/EHS, 88/357/EHS a 90/232/EHS, a smernica Európskeho parlamentu a Rady 2000/26/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel [(Ú. v. ES L 149, 2005, s. 14)], kodifikovať.

(2) Poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (poistenie motorového vozidla) je osobitne dôležité pre občanov Európy, či sú držiteľmi poistenia [poistníkmi – *neoficiálny preklad*] alebo poškodenými pri nehode. Je takisto dôležité pre poisťovacie spoločnosti, keďže tvorí dôležitú časť obchodu s neživotným poistením v Spoločenstve. …

…

(20) Obete nehôd motorových vozidiel majú mať zaručenú porovnateľnú starostlivosť [zaručené porovnateľné zaobchádzanie – *neoficiálny preklad*] bez ohľadu na to, kde v Spoločenstve sa nehoda stala.

…

(49) Právnické osoby, ktoré podľa zákona vstupujú do postavenia poškodenej osoby vo veci jej pohľadávky voči osobe zodpovednej za nehodu alebo jej poisťovni (ako sú, napr. iné poisťovne alebo orgány sociálneho zabezpečenia) by nemali mať právo orgánu pre náhradu škody predkladať príslušnú pohľadávku.

(50) Orgán pre náhradu škody by mal mať postúpené [subrogačné – *neoficiálny preklad*] právo, len pokiaľ kompenzuje poškodenú osobu. S cieľom uľahčiť vymáhanie pohľadávok orgánu pre náhradu škody voči poisťovni v prípade, keď tá neurčí likvidačného zástupcu alebo zjavne odkladá poskytnutie poistného plnenia[,] orgán, ktorý poskytuje náhradu v štáte poškodenej osoby[,] by mal takisto mať automaticky [subrogačné – *neoficiálny preklad*] právo na náhradu spolu s postúpením práv poškodenej osoby vo vzťahu [k] príslušnému orgánu v štáte, kde je poisťovňa usadená. Tento orgán je v situácii, ktorá práve jeho oprávňuje na začatie konania vo veci proti poisťovni.“

4 Článok 3 tejto smernice, nazvaný „Povinnosť poistiť motorové vozidlo“, v prvom a druhom odseku stanovuje:

„Každý členský štát prijme v súlade s článkom [s výhradou uplatňovania článku – *neoficiálny preklad*] 5 všetky vhodné opatrenia, aby zabezpečil, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území je pokrytá poistením.

Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe opatrení uvedených v prvom pododseku.“

5 Článok 13 ods. 1 uvedenej smernice s názvom „Vylučovacie doložky“ stanovuje:

„Každý členský štát prijme všetky vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo, že na účely článku 3 všetky právne predpisy alebo zmluvné ustanovenia obsiahnuté v poistnej zmluve vydanej v súlade s článkom 3 sa budú považovať za neplatné, pokiaľ ide o nároky tretích osôb poškodených nehodou, v prípadoch, ak vylučujú z poistenia používanie alebo riadenie vozidla:

a) osoby, ktoré nie sú výslovne alebo nevýslovne oprávnené;

b) osoby, ktoré nevlastnia preukaz umožňujúci im viesť príslušné vozidlo;

c) osoby, ktoré nespĺňajú zákonné technické požiadavky týkajúce sa stavu a bezpečnosti príslušného vozidla.

Právne predpisy alebo ustanovenia uvedené v prvom pododseku písm. a) sa však môžu uplatniť voči osobám, ktoré dobrovoľne vstúpili do vozidla, ktoré spôsobilo škodu alebo ujmu, v prípade keď poisťovateľ môže preukázať, že vedeli, že vozidlo bolo odcudzené.

Členské štáty majú možnosť – v prípade, ak došlo k nehodám na ich území – neuplatniť ustanovenie v prvom pododseku, ak môže poškodený získať náhradu za utrpené škody od orgánu sociálneho zabezpečenia.“

6 Článok 24 tejto smernice, nazvaný „Orgány pre náhradu škody“, stanovuje:

„1. Každý členský štát založí alebo schváli orgán pre náhradu škody zodpovedný za poskytnutie náhrady škody poškodeným osobám v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 20 ods. 1.

…

2. Orgán pre náhradu škody, ktorý odškodnil poškodenú osobu v členskom štáte jej bydliska, je oprávnený požadovať úhradu sumy, ktorú vyplatil ako náhradu škody, od orgánu pre náhradu škody v členskom štáte prevádzkarne poisťovne, ktorá uzavrela poistnú zmluvu.

Orgán pre náhradu škody v členskom štáte prevádzkarne poisťovne, ktorá uzavrela poistnú zmluvu, vstupuje do práv poškodenej osoby voči osobe, ktorá zapríčinila nehodu, alebo voči jej poisťovni do takej výšky, do akej orgán pre náhradu škody členského štátu bydliska poškodenej osoby poskytol náhradu za ujmu alebo škodu.

Každý členský štát je povinný uznať toto postúpenie, ako je upravené [túto subrogáciu, ako je upravená – *neoficiálny preklad*] iným členským štátom.

…“

7 Článok 25 smernice 2009/103 s názvom „Náhrada škody“ stanovuje:

„1. Ak nie je možné identifikovať vozidlo alebo, ak v lehote dvoch mesiacov od nehody nie je možné identifikovať poisťovňu, poškodená osoba môže o náhradu škody požiadať orgán pre náhradu škody v tom členskom štáte, v ktorom má bydlisko. … Orgán pre náhradu škody má potom nárok na náhradu škody za podmienok uvedených v článku 24 ods. 2:

a) ak poisťovňa nemôže byť identifikovaná: voči garančnému fondu v členskom štáte, v ktorom sa vozidlo obvykle nachádza;

b) v prípade neidentifikovaného vozidla: voči garančnému fondu v členskom štáte, v ktorom došlo k nehode;

c) v prípade vozidiel z tretej krajiny: voči garančnému fondu v členskom štáte, v ktorom došlo k nehode.

…“

8 Ako vyplýva z jej článkov 29 a 30, táto smernica 2009/103 s účinnosťou od 27. októbra 2009 zrušila a nahradila smernicu 72/166, druhú smernicu 84/5, tretiu smernicu 90/232, smernicu 2000/26 a smernicu 2005/14, zmenené smernicami uvedenými v časti A prílohy I uvedenej smernice 2009/103.

Slovenské právo

Zákon o povinnom poistení

9 Zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon o povinnom poistení“) preberá do slovenského práva smernicu 2009/103.

10 Ustanovenie § 1 ods. 2 zákona o povinnom poistení stanovuje, že ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy. Poznámka pod čiarou týkajúca sa tohto ustanovenia odkazuje na právne predpisy uplatniteľné na poistenie zodpovednosti za škodu, konkrétne na zákon č. 40/1964 Zb., Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“) a zákon č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve z 1. februára 2002.

11 Ustanovenie § 12 zákona o povinnom poistení s názvom „Nárok poisťovateľa na náhradu poistného plnenia“ stanovuje:

„(1) Poisťovateľ má proti poistníkovi nárok na náhradu poistného plnenia alebo jeho časti, ktoré za neho vyplatil z dôvodu škody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, ak

a) spôsobil škodu úmyselne alebo ak viedol motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky,

…“

Občiansky zákonník

12 Ustanovenie § 450 Občianskeho zákonníka v znení uplatniteľnom na spor vo veci samej stanovuje:

„Z dôvodov hodných osobitného zreteľa súd náhradu škody primerane zníži. Vezme pritom zreteľ najmä na to, ako ku škode došlo, ako aj na osobné a majetkové pomery fyzickej osoby, ktorá ju spôsobila; prihliadne pritom aj na pomery fyzickej osoby, ktorá bola poškodená. Zníženie nemožno vykonať, ak ide o škodu spôsobenú úmyselne.“

13 Ustanovenie § 822 tohto zákonníka stanovuje:

„Z poistenia zodpovednosti za škody má poistený právo, aby v prípade poistnej udalosti poistiteľ za neho nahradil podľa poistných podmienok škodu, za ktorú poistený zodpovedá.“

14 Ustanovenie § 826 uvedeného zákonníka znie:

„Ak poistený spôsobí škodu následkom požitia alkoholu alebo návykových látok, má poistiteľ proti nemu právo na primeranú náhradu toho, čo za neho plnil.“

15 Ustanovenie § 827 tohto zákonníka stanovuje:

„Pokiaľ poistiteľ nahradil za poisteného škodu, prechádza na neho právo poisteného na náhradu škody alebo iné obdobné právo, ktoré mu v súvislosti s jeho zodpovednosťou za škodu vzniklo proti inému. Ak prešlo na poistiteľa právo na náhradu škody proti fyzickej osobe, platí pri jeho uplatňovaní primerane ustanovenie § 450.“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

16 Žalovaný vo veci samej, O. A., spôsobil dopravnú nehodu, keď šoféroval motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky. V trestnom konaní prebiehajúcom po tejto nehode bol uznaný vinným z prečinu ublíženia na zdraví a ohrozenia pod vplyvom návykovej látky a bol odsúdený na zaplatenie náhrady škody poškodenému vo výške 94 682 slovenských korún (SKK) (približne 3 142 eur).

17 Kooperativa, poisťovateľka motorového vozidla riadeného O. A., vyplatila osobe poškodenej pri nehode sumu 11 228 eur za sťaženie spoločenského uplatnenia.

18 Kooperativa následne od O. A. žiadala preplatenie tejto sumy s odvolaním sa na § 12 zákona o povinnom poistení z dôvodu, že riadil motorové vozidlo pod vplyvom návykovej látky. O. A. nezaplatil požadovanú sumu, pričom poukázal na svoje nepriaznivé sociálne pomery.

19 Kooperativa podala žalobu na Okresný súd Humenné (Slovensko), ktorý rozsudkom z 29. mája 2017 vydaným v neprítomnosti žalovaného tejto žalobe vyhovel. Tento rozsudok zrušil Krajský súd v Prešove (Slovensko), ktorý je vnútroštátnym súdom predkladajúcim návrh na začatie prejudiciálneho konania, a vec vrátil Okresnému súdu Humenné na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

20 Rozsudkom z 5. marca 2018 Okresný súd Humenné vyhovel žalobe spoločnosti Kooperativa, pričom toto rozhodnutie bolo opätovne zrušené predkladajúcim vnútroštátnym súdom, ktorý tomuto súdu nariadil, aby preskúmal najmä otázku primeranosti sumy požadovanej poisťovňou z dôvodu, že v prejednávanej veci by sa mali uplatniť ustanovenia Občianskeho zákonníka o náhrade škody.

21 Rozsudkom z 13. februára 2019 Okresný súd Humenné po tretíkrát vyhovel žalobe spoločnosti Kooperativa v celom rozsahu, pričom zdôraznil, že spor, o ktorý ide vo veci samej, sa netýka práva na náhradu škody, ale práva poisťovateľa dosiahnuť prostredníctvom regresného nároku uplatneného proti poistníkovi náhradu poistného plnenia vyplateného obeti dopravnej nehody. Tento súd zastával názor, že § 450 Občianskeho zákonníka, ktorý súd oprávňuje primerane znížiť náhradu škody, sa v prejednávanej veci neuplatní.

22 Na základe judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky predkladajúci vnútroštátny súd rozsudkom z 27. januára 2020 potvrdil rozsudok Okresného súdu Humenné z 13. februára 2019 v časti, v ktorej nariadil O. A., aby zaplatil spoločnosti Kooperativa sumu 3 742,70 eura spolu s príslušenstvom a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. Predkladajúci vnútroštátny súd najmä uplatnil moderačnú právomoc podľa § 450 Občianskeho zákonníka, keďže vzhľadom na odsúdenie O. A. na zaplatenie náhrady škody v rámci trestného konania a s ohľadom na jeho sociálnu situáciu by zaplatenie sumy požadovanej spoločnosťou Kooperativa mohlo viesť k tomu, že by si O. A. nebol schopný zabezpečiť dôstojné podmienky pre svoj život.

23 Tento rozsudok z 27. januára 2020 bol zrušený uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2021, na ktorý Kooperativa podala dovolanie. Tento posledný uvedený súd s poukázaním na svoju skoršiu judikatúru zdôraznil, že zákon o povinnom poistení je *lex specialis* vo vzťahu k všeobecnej úprave Občianskeho zákonníka a nestanovuje možnosť, aby vnútroštátny súd znížil sumu, ktorú poisťovateľ požaduje od poistníka v regresnej žalobe požadujúcej vrátenie poistného plnenia uhradeného za poisteného obeti dopravnej nehody.

24 Predkladajúci vnútroštátny súd po opätovnom vrátení veci na ďalšie konanie Najvyšším súdom Slovenskej republiky rozsudkom z 22. septembra 2021 zamietol žalobu spoločnosti Kooperativa a poukázal na sociálnu situáciu O. A. a na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky, podľa ktorého súd má povinnosť skúmať pomery toho, kto škodu spôsobil, a primerane určiť výšku regresného nároku voči osobe zodpovednej za nehodu tak, aby mala odstrašujúci účinok, ale aby zároveň nebola pre zodpovednú osobu ekonomicky likvidačná.

25 Tento rozsudok bol zrušený rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 28. februára 2024, ktorý vychádzal z inej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, z ktorej vyplýva záver o neexistencii oprávnenia vnútroštátneho súdu moderovať výšku regresného nároku v rámci regresnej žaloby poisťovateľa.

26 Predkladajúci vnútroštátny súd po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky v prvom rade zdôrazňuje fakt, že v čase skutkových okolností bol platný a účinný zákon o povinnom poistení, ktorým sa prebrala smernica 2009/103, zatiaľ čo regresný nárok v rámci poistenia občianskoprávnej zodpovednosti upravoval Občiansky zákonník, a to najmä jeho § 822 a § 826. Ustanovenie § 450 tohto zákonníka priznávalo súdu možnosť primeraného zníženia náhrady škody prináležiacej poistiteľovi v rámci regresného nároku z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

27 Najvyšší súd Slovenskej republiky však rozhodol, že táto moderačná právomoc sa neuplatní, keďže v zákone o povinnom poistení nie je výslovne upravená, takže len poisťovateľ môže znížiť sumu, ktorá mu prináleží na základe regresného nároku. Podľa predkladajúceho vnútroštátneho súdu je táto judikatúra v rozpore so zásadou ekvivalencie, keďže v situáciách upravených právom Únie je postavenie poisteného menej priaznivé ako v obdobnej situácii upravenej vnútroštátnym právom.

28 Predkladajúci vnútroštátny súd ďalej uvádza, že spor vo veci samej sa týka práva, ktoré poisťovňa odvodzuje zo zmluvy uzavretej s poistníkom, ktorý má postavenie spotrebiteľa podľa smernice 93/13. Vzhľadom na to, že táto smernica ukladá členským štátom povinnosť zabezpečiť účinnú ochranu práv spotrebiteľov, každé zmluvné právo vykonávané predajcom alebo dodávateľom by malo podliehať súdnemu preskúmaniu. V dôsledku toho sa tento súd s odvolaním sa aj na zásadu ekvivalencie domnieva, že vnútroštátny súd by mal mať možnosť z dôvodov hodných osobitného zreteľa posúdiť a prípadne znížiť sumu, ktorá sa má vrátiť predajcovi alebo dodávateľovi.

29 Napokon predkladajúci vnútroštátny súd konštatuje, že judikatúra, podľa ktorej súd nemá možnosť z dôvodov hodných osobitného zreteľa znížiť sumu priznanú poisťovateľovi v rámci regresnej žaloby podanej poisťovateľom proti poistenému, je v rozpore s článkami 17 a 47 Charty, pretože neumožňuje nezávislému arbitrovi posúdiť individuálne okolnosti prípadu.

30 Za týchto okolností Krajský súd v Prešove rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Odporuje [smernici 2009/103] a [smernici 93/13] v spojení s článkami 47 a 17 [Charty] s poukazom na princíp ekvivalencie práva Európskej únie taká vnútroštátna právna úprava, ktorá pri rozhodovaní súdu o regresnom nároku poisťovateľa voči subjektu, ktorý spôsobil škodu pri prevádzke motorového vozidla, neumožňuje súdu v prípade existencie dôvodov osobitného zreteľa posúdiť a primerane znížiť výšku regresného nároku poisťovateľa, zatiaľ čo podľa všeobecnej právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku môže súd v prípade existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa pri rozhodovaní o nároku na náhradu škody túto posúdiť a primerane znížiť?“

O prípustnosti

31 Slovenská vláda vznáša námietku neprípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania. Európska komisia za seba uvádza, že tento návrh neobsahuje dostatočne podrobný opis skutkového stavu a právneho rámca na to, aby Súdny dvor mohol poskytnúť užitočnú odpoveď na prejudiciálnu otázku.

32 V prvom rade slovenská vláda a v podstate aj Komisia tvrdia, že návrh na začatie prejudiciálneho konania nespĺňa požiadavky uvedené v článku 94 písm. c) Rokovacieho poriadku Súdneho dvora. Slovenská vláda tvrdí, že predkladajúci vnútroštátny súd neuviedol dôvody, pre ktoré je na vydanie jeho rozsudku potrebný výklad práva Únie zo strany Súdneho dvora, a nespresnil súvislosti medzi ustanoveniami tohto práva, o ktorých výklad žiada, a vnútroštátnou právnou úpravou, o ktorú ide vo veci samej. Komisia poukazuje na to, že v tomto návrhu chýba vymedzenie času, kedy došlo ku skutkovým okolnostiam, ktoré by umožnilo určenie aplikovateľnosti smerníc 2009/103 a 93/13 *ratione temporis* a chýba aj uvedenie konkrétnych ustanovení týchto smerníc, ktorých výklad sa žiada.

33 V druhom rade slovenská vláda tvrdí, že požadovaný výklad práva Únie nesúvisí s predmetom sporu vo veci samej.

34 V treťom rade táto vláda tvrdí, že predkladajúci vnútroštátny súd nevysvetlil, v čom slovenská právna úprava, o ktorú ide vo veci samej, predstavuje vykonávanie práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, takže články 17 a 47 Charty nemôžu samy osebe založiť právomoc Súdneho dvora.

35 V tejto súvislosti, pokiaľ ide po prvé o tvrdenie, podľa ktorého predkladajúci vnútroštátny súd jasne neuviedol ani dôvody, pre ktoré je na vydanie jeho rozsudku potrebný výklad práva Únie zo strany Súdneho dvora, ani súvislosti, ktoré vidí medzi právnymi predpismi a ustanoveniami práva Únie uvedenými v prejudiciálnej otázke a vnútroštátnou právnou úpravou uplatniteľnou na vec samu, a to konkrétne § 12 zákona o povinnom poistení, je potrebné konštatovať, že pokiaľ ide o smernicu 2009/103, návrh na začatie prejudiciálneho konania obsahuje dostatočné údaje na to, aby Súdny dvor mohol preskúmať, či táto smernica upravuje situáciu, o ktorú ide vo veci samej, týkajúcu sa podmienok uplatnenia regresného nároku poisťovateľa voči poistenému smerujúceho k tomu, aby poistený vrátil sumy zaplatené za neho v rámci povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

36 Po druhé treba konštatovať, že chýbajúce časové vymedzenie skutkových okolností, na ktoré poukazuje Komisia, nebráni tomu, aby Súdny dvor užitočne odpovedal na položenú otázku, keďže, ako vyplýva z jej odôvodnenia 1, smernica 2009/103 kodifikovala smernice 72/166, 84/5, 90/232, 2000/26 a 2005/14 a z jej odôvodnení 2 a 20 vyplýva, že sleduje rovnaké ciele ako tieto smernice (pozri v tomto zmysle rozsudok z 19. septembra 2024, Matmut, C-236/23, EU:C:2024:761, body 29 a 30). Z toho vyplýva, že určenie smernice uplatniteľnej *ratione temporis* nie je na tento účel nevyhnutné.

37 Po tretie treba poznamenať, že uvedenie konkrétnych ustanovení smernice 2009/103 nie je nevyhnutné na to, aby bolo možné užitočne odpovedať na otázky predkladajúceho vnútroštátneho súdu týkajúce sa prípadných povinností vyplývajúcich z tejto smernice, pokiaľ ide o podmienky uplatnenia regresného nároku poisťovateľa voči poistenému.

38 Po štvrté, pokiaľ ide o otázku, či sa vnútroštátne ustanovenia dotknuté vo veci samej skutočne týkajú predmetu smernice 2009/103, táto otázka sa prekrýva s otázkou vecnej pôsobnosti tejto smernice, a preto patrí do vecného preskúmania položenej otázky (pozri v tomto zmysle rozsudok z 13. júla 2006, Manfredi a i., C-295/04 až C-298/04, EU:C:2006:461, bod 30).

39 To isté platí pre posúdenie relevantnosti článkov 17 a 47 Charty, ako aj zásady ekvivalencie, ktoré závisí od odpovede na otázku, či smernica 2009/103 upravuje takú situáciu, o akú ide vo veci samej, a patrí tiež do vecného preskúmania prejudiciálnej otázky.

40 Naopak, pokiaľ ide o smernicu 93/13, ako správne uviedla Komisia, návrh na začatie prejudiciálneho konania neobsahuje nijaký odkaz na zmluvnú podmienku, ktorá by mohla byť relevantná z hľadiska tejto smernice. Navyše sa predkladajúci vnútroštátny súd obmedzuje len na všeobecné konštatovanie, že regresný nárok poistiteľa má svoj základ v poistnej zmluve. Za týchto podmienok treba konštatovať, že prejudiciálna otázka je neprípustná v rozsahu, v akom sa týka výkladu smernice 93/13, keďže návrh na začatie prejudiciálneho konania v tejto súvislosti nespĺňa požiadavky článku 94 rokovacieho poriadku.

41 Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy treba konštatovať, že návrh na začatie prejudiciálneho konania je prípustný s výnimkou časti týkajúcej sa výkladu smernice 93/13.

O prejudiciálnej otázke

42 Svojou otázkou sa predkladajúci vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa má smernica 2009/103 v spojení s článkami 17 a 47 Charty a s poukazom na zásadu ekvivalencie vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnym ustanoveniam, ktoré neumožňujú súdu posúdiť a prípadne znížiť z dôvodov hodných osobitného zreteľa sumu požadovanú poisťovateľom v rámci regresného nároku uplatňovaného proti poistníkovi zodpovednému za dopravnú nehodu, ktorú za neho z titulu náhrady škody uhradil obeti na základe povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

43 Na účely odpovede na túto otázku treba najprv určiť, či takéto ustanovenia patria do pôsobnosti smernice 2009/103.

44 V tejto súvislosti treba konštatovať, že smernica 2009/103 neobsahuje žiadne ustanovenie, ktoré by stanovovalo právo poisťovateľa na to, aby poistník, ktorý je zodpovedný za dopravnú nehodu, vrátil sumy zaplatené za neho poškodenému na základe povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, ani *a fortiori* podmienky výkonu takéhoto práva.

45 Z toho možno vyvodiť, že takéto právo nie je upravené smernicou 2009/103.

46 Tento záver je potvrdený kontextom a cieľmi právnej úpravy Únie v oblasti povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

47 Pokiaľ ide v prvom rade o kontext, treba uviesť, že podľa článku 13 ods. 1 smernice 2009/103 sa právne predpisy alebo zmluvné ustanovenia vylučujúce z poistenia používanie alebo riadenie vozidiel určitými kategóriami vodičov považujú za neplatné, ale len pokiaľ ide o nároky tretích osôb poškodených nehodou.

48 Rovnako z článkov 24 a 25 smernice 2009/103 v spojení s jej odôvodneniami 49 a 50 vyplýva, že subrogačné právo a regresný nárok upravené touto smernicou sú právami priznanými orgánom pre náhradu škody poverenými náhradou škody poškodeným osobám v osobitných situáciách, keď mechanizmus povinného poistenia nemusí stačiť na zabezpečenie ochrany obetí dopravných nehôd.

49 Pokiaľ ide v druhom rade o ciele, smernice kodifikované smernicou 2009/103 mali jednak za cieľ zabezpečiť voľný pohyb tak motorových vozidiel, ktoré sa obvykle nachádzajú na území Únie, ako aj osôb vo vozidle, a jednak zabezpečiť porovnateľné zaobchádzanie s poškodenými účastníkmi nehôd spôsobených týmito vozidlami bez ohľadu na to, kde presne na území Únie došlo k nehode, pričom tieto ciele v podstate sleduje aj táto smernica, ako vyplýva z jej odôvodnení 2 a 20 (rozsudok z 30. apríla 2025, Nastolo, C-370/24, EU:C:2025:300, body 37 a 38, ako aj citovaná judikatúra). Takéto ciele však nesúvisia s regresným nárokom, ktorý môže poistiteľ uplatniť proti svojmu poistníkovi s cieľom dosiahnuť vrátenie súm zaplatených poškodenému za tohto poistníka.

50 Z vyššie uvedeného vyplýva, že všeobecná štruktúra smernice 2009/103 sa vyznačuje ochranou poškodených osôb a že táto smernica neupravuje ani existenciu regresného nároku poisťovateľa, ani *a fortiori* podmienky jeho uplatnenia, ktorého cieľom je dosiahnuť, aby poistník zodpovedný za dopravnú nehodu vrátil poisťovateľovi sumy zaplatené za neho v rámci povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

51 Navyše, ako rozhodol Súdny dvor, právna úprava Únie týkajúca sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú tretím osobám motorovými vozidlami nemá za cieľ harmonizáciu režimov zodpovednosti za škodu v členských štátoch a pri súčasnom stave práva Únie členské štáty stále zostávajú oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu, ktorý sa uplatňuje na dopravné nehody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel (pozri v tomto zmysle rozsudok z 12. októbra 2023, KBC Verzekeringen, C-286/22, EU:C:2023:767, bod 24 a citovanú judikatúru).

52 Spor vo veci samej sa však týka problematiky občianskeho práva, konkrétne práva poisťovateľa preniesť na poistníka zodpovedného za dopravnú nehodu finančné bremeno v podobe náhrady škody priznanej obeti dopravnej nehody a podmienky výkonu takéhoto regresného nároku, čo nepatrí do pôsobnosti právnej úpravy Únie týkajúcej sa povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

53 Okrem toho Súdny dvor rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice 72/166, ktorého obsah bol v podstate prebratý do článku 3 prvého a druhého odseku smernice 2009/103, nebráni tomu, aby právne predpisy alebo zmluvné ustanovenia stanovovali možnosť takéhoto regresného nároku poisťovateľa voči poistenému, ktorý spôsobil nehodu pod vplyvom alkoholu (rozsudok z 28. marca 1996, Ruiz Bernáldez, C-129/94, EU:C:1996:143, body 22 až 24).

54 Z toho vyplýva, že samotná existencia práva poisťovateľa na náhradu od poistníka, ktorý je zodpovedný za dopravnú nehodu, vo výške odškodného vyplateného obeti za tohto poistníka na základe povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a v nadväznosti na to aj podmienky výkonu takéhoto práva patria do práva členských štátov a nespadajú do práva Únie.

55 Z toho vyplýva, že odpoveď na otázku, či vnútroštátny súd môže z dôvodov hodných osobitného zreteľa znížiť takúto sumu požadovanú poistiteľom, závisí výhradne od výkladu a uplatňovania vnútroštátneho práva, ktoré patria do výlučnej právomoci súdov dotknutého členského štátu.

56 Z toho možno zároveň vyvodiť, že vzhľadom na to, že vnútroštátna právna úprava nepredstavuje výkon práva Únie v zmysle článku 51 ods. 1 Charty, články 17 a 47 Charty nemožno uplatniť na takú situáciu, o akú ide vo veci samej. Súdny dvor preto nemá právomoc poskytnúť ich výklad.

57 Rovnaký záver platí v súvislosti so zásadou ekvivalencie. Keďže situácia, o ktorú ide vo veci samej, nepatrí do pôsobnosti smernice 2009/103, zásada ekvivalencie sa neuplatňuje, a preto Súdny dvor nie je príslušný na jej výklad.

58 Vzhľadom na všetky predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že smernica 2009/103 sa má vykladať v tom zmysle, že do jej pôsobnosti nepatria vnútroštátne ustanovenia, ktoré neumožňujú súdu posúdiť a prípadne znížiť z dôvodov hodných osobitného zreteľa sumu požadovanú poisťovateľom v rámci regresného nároku uplatňovaného proti poistníkovi zodpovednému za dopravnú nehodu, ktorú za neho z titulu náhrady škody uhradil obeti na základe povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel

O trovách

59 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred predkladajúcim vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (štvrtá komora) rozhodol takto:

Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti

sa má vykladať v tom zmysle, že:

do jej pôsobnosti nepatria vnútroštátne ustanovenia, ktoré neumožňujú súdu posúdiť a prípadne znížiť z dôvodov hodných osobitného zreteľa sumu požadovanú poisťovateľom

v rámci regresného nároku uplatňovaného proti poistníkovi zodpovednému za dopravnú nehodu, ktorú za neho z titulu náhrady škody uhradil obeti na základe povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel.

Jarukaitis Frendo Jääskinen

Condinanzi Kornezov

Rozsudok bol vyhlásený v Luxemburgu 19. novembra 2026.

Tajomník
V. Di Bucci

Predseda komory
I. Jarukaitis